

Sygn. akt II Ca 834/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Grzegorz Ślęzak
Sędziowie	SSO Dariusz Mizera SSR del. Mariusz Kubiczek (spr.)
Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa P. W.

przeciwko H. W.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 13 listopada 2013 roku, sygn. akt III RC 641/13

zmienia zaskarżony wyrok w punktach: pierwszym i drugim sentencji w ten sposób, że zasądzone od pozwanego na rzecz powódki alimenty w kwocie po 400 zł miesięcznie podwyższa do kwoty po 500 (pięćset) złotych miesięcznie a w pozostałej części apelację oddala, znosząc wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję odwoławczą.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 834/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2013 roku w sprawie III RC 641/13, Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. podwyższył alimenty od pozwanego H. W. na rzecz powódki P. W. po raz ostatni ustalone wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb., z dnia 07.12.2011 roku, w sprawie sygn. akt III RC 393/11, zmienione wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb., z dnia 20.02.2012 roku, w sprawie sygn. akt II Ca 9/12 z kwoty po 350 złotych do kwoty po 400 złotych miesięcznie, począwszy od dnia 04.10.2013 roku, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat, z pozostawieniem bez zmian pozostałych, dotychczasowych warunków płatności z tym, że płatne do rąk powódki P. W., oddalił powództwo w pozostałej części, koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł, zwolnił pozwanego H. W. od ponoszenia kosztów postępowania, które nakazał przejść na rachunek Skarbu Państwa; wyrokowi w punkcie 1. sentencji nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

P. W. jest córką H. W..

W wyroku z dnia 7 grudnia 2011 r., wydanym w sprawie sygn. akt III RC 393/11 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. podwyższył alimenty od pozwanego H. W. na rzecz jego małoletniej córki - P. W. z kwoty po 250 złotych miesięcznie, ustalone po raz ostatni wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 10 sierpnia 2008 roku w sprawie sygn. akt III RC 653/08 do kwoty po 270 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 29 czerwca 2011 roku, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat, pozostawiając bez zmian pozostałe, dotychczasowe warunki płatności.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. na skutek wniesionej przez matkę powódki apelacji od powyższego wyroku, zmienił zaskarżony przez nią wyrok w punkcie pierwszym i drugim w ten sposób, że zasądzone alimenty od H. W. na rzecz małoletniej powódki P. W. alimenty w kwocie po 250 złotych miesięcznie podwyższa do kwoty po 350 złotych miesięcznie, w pozostałym zakresie oddalił apelację.

W tym czasie powódka miała 17 lat. Uczęszczała do (...)w Ł.. Dojazdy do Liceum kosztowały 270 złotych miesięcznie. Uczyła się dobrze, nie wymagała specjalistycznego leczenia. Chorowała najczęściej na przeziębienie. Zamieszkiwała z matką E. Ś.w mieszkaniu w T.stanowiącym własność matki, która pokrywała koszty utrzymania mieszkania, płacąc z tytułu czynszu 100 złotych miesięcznie, za energię elektryczną co 2 miesiące 100 złotych, gaz z sieci 100 złotych. Matka powódki otrzymywała także pomoc z (...)w postaci pieniężnej. Leczyła się w (...), brała leki z odpłatnością 100 złotych miesięcznie. Posiadała całkowitą niezdolność do pracy. Otrzymywała na P.zasiłek rodzinny. Utrzymywała się z renty w kwocie 760 złotych miesięcznie.

Ojciec P. W.w czasie ostatnio ustalanych alimentów zamieszkiwał na tej samej posesji, co powódka z matką, ale w oddzielnym budynku. Był zarejestrowany jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Posiadał całkowitą zdolność do pracy. Nie posiadał własnego majątku. Posiadał zadłużenie w banku alimentacyjnym na kwotę około 70.000 złotych. Nie leczył się w (...)ani w (...). Zamieszkiwał sam. Przerwał leczenie na (...). Utrzymywał się z pomocy rodziny oraz z prac dorywczych. Nie był udziałowcem żadnej spółki.

Obecnie powódka ma 19 lat. Jest studentką I roku studiów stacjonarnych 1-go stopnia (...)na Uniwersytecie (...)w Ł.. Planowany termin ukończenia studiów upłyne 31.10.2016 r. Złożyła wniosek o stypendium, ale nie ma jeszcze decyzji. Mieszka wraz z matką w (...)w Ł., przy ul. (...)do 04.12.2013 r., z możliwością przedłużenia pobytu. Za pobyt w tym miejscu nie uiszczają żadnych opłat. Nie korzysta z (...)wT..

Aktualnie matka powódki otrzymuje rentę w wysokości 848 złotych miesięcznie. Jej stan jest stabilny, wciąż przyjmuje leki. Mieszka wraz z córką w(...) w Ł., przy ul. (...)do 04.12.2013 r., z możliwością przedłużenia pobytu.

Pozwany H. W.ma 58 lat. Jest zarejestrowany w PUP w Ł.jako osoba bezrobotna, bez prawa do zasiłku. Ukończył szkołę podstawową. Otrzymuje z opieki społecznej kwotę 451 złotych miesięcznie. Stara sięłożyć do komornika kwotę 20 złotych miesięcznie. Obecnie jest zameldowany w (...)w Ł.. Nie leczy się. Z jego udziałem toczy się sprawa o znęcanie się. Postanowieniem Prokuratury Rejonowej w Piotrkowie Tryb. z dnia 19.09.2013 r. w stosunku do niego został zastosowany dozór Policji i został zobowiązany do osobistego stawianictwa w KP w T.trzy razy w tygodniu, zostało także zastosowane poręczenie majątkowe, a także nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego na ul. (...)w T.na czas trwania postępowania przygotowawczego. Ma także założoną niebieską kartę. Jest zarejestrowany w (...) Na utrzymaniu ma tylko powódkę. Nie posiada żadnego majątku. Nie jest udziałowcem żadnej spółki. Posiada zaległości alimentacyjne w kwocie około 70.000 złotych.

Sąd Rejonowy zważył, iż zgodnie z art. 138 k.r.o. w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zakres tego obowiązku wyznacza regulacja art. 135 k.r.o., stosownie do której zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Według ugruntowanego poglądu orzecznictwa podwyższenie alimentów następuje wówczas, gdy zwiększeniu uległy potrzeby uprawnionego albo wzrosły możliwości majątkowe i zarobkowe

zobowiązanie. Obowiązek alimentacyjny polega na dostarczaniu środków na utrzymanie i wychowanie dziecka oraz obciąża obojga rodziców. Dostarczenie środków utrzymania polega na zaspokojeniu bieżących potrzeb osoby uprawnionej takich jak: wyżywienie, mieszkanie, odzież, leczenie. W przypadku środków wychowania, chodzi w głównej mierze o zaspokojenie potrzeb edukacyjnych i kulturowych.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, dla stwierdzenia, czy nastąpiła zmiana stosunków, w rozumieniu art. 138 k.r.o., należy brać pod uwagę, czy istniejące warunki i okoliczności - na tle sytuacji ogólnej - mają charakter trwałe, dotyczą okoliczności i zasadniczych, ilościowo znacznych i wyczerpują te przesłanki, które w istotny sposób wpływają na istnienie czy zakres obowiązku alimentacyjnego. Zmiana orzeczeniu dopuszczalna jest tylko w razie zmiany stosunków powstałych po jego wydaniu" (zob. uchwała składu 7 sędziów SN z dnia 23 października 1954 r., I CO 41/54, OSN 1956/1/3.).

Dokonując analizy istniejących warunków i okoliczności Sąd Rejonowy zauważył, iż sytuacja finansowo-bytowa powódki, która aktualnie jest studentką I roku na studiach stacjonarnych i ma możliwości ubiegania się o stypendia naukowe i socjalne z uczelni, nie jest w ocenie tegoż Sądu zła. Aktualnie powódka mieszka wraz z matką w Ł., za co nie ponoszą opłat, a co też spowodowało zmniejszenie wydatków związanych z dojazdami powódki do Ł.. Sąd miał na względzie, iż sytuacja mieszkaniowa powódki może być tymczasowa, wszakże pobyt w (...) w Ł. mając zapewniony do 04.12.2013 r., z możliwością przedłużenia.

Zdaniem Sądu, w okresie tylko jednego roku, jaki upłynął od poprzednio ustalonych alimentów koszty utrzymania powódki mogły jedynie nieznacznie wzrosnąć, z uwagi na zwiększenie się jej potrzeb związanych z rozpoczęciem studiów stacjonarnych, koniecznością zakupu pomocy dydaktycznych. Wszakże sama różnica wieku dziecka, spowodowana upływem czasu od daty ostatniego orzeczenia określającego wysokość alimentów, sama przez się uzasadnia wzrost podstawowych potrzeb, związanych z edukacją, ubiorem, co z kolei pociąga za sobą konieczność ponoszenia związanych z tym wydatków, (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 1965 r. sygn. akt. I CZ 135/64).

Usprawiedliwione potrzeby powódki nie są obecnie w pełni zaspokajane z dotychczasowych alimentów, ponieważ, z uwagi bowiem na upływ czasu uległy zwiększeniu jej koszty utrzymania związane z wyżywieniem, ubiorem, wiekiem, edukacją. Zwiększenie kosztów utrzymania powódki związane jest także z ogólnym wzrostem cen (inflacją).

Należy podkreślić, że obowiązkiem wychowania i utrzymania dzieci obciążeni są oboje rodzice, dlatego też pozwany, z uwagi na wzrost usprawiedliwionych potrzeb dziecka również w większym stopniu powinien partycypować w kosztach jej utrzymania i wychowania. Dochody matki powódki wzrosły od ostatniego czasu prawie o 100 złotych, bowiem aktualnie jej renta wynosi 848 złotych miesięcznie, a wcześniej otrzymywała kwotę 760 złotych miesięcznie. Biorąc pod uwagę wcześniejsze wydatki matki, związane z utrzymaniem domu dla niej i jej córki także odpłatności za leki dla matki powódki, łącznie podstawowe te koszty mogą wynosić około 350 złotych.

Skoro więc aktualnie matka powódki otrzymuje rentę w kwocie 848 złotych miesięcznie i ponosi podstawowe koszty utrzymania mieszkania dla siebie i córki, opłaca lekarstwa, to zostaje jej kwota 500 złotych. Zważyć należy także, iż matka powódki jest właścicielką mieszkania w Tuszynie. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą, rozważając przepisy art. 135 § 1 k.r.o. i art. 138 k.r.o. nie można abstrahować od obowiązków wynikających z innych przepisów, bowiem art. 96 k.r.o. nakłada na rodziców obowiązek troski o fizyczny i duchowy rozwój dziecka, zaś wedle art. 133 § 1 k.r.o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie także wtedy, gdy nie znajduje się w niedostatku. Wobec treści tych przepisów uznać trzeba, że rodzic powinien dzielić się z dzieckiem skromnym nawet dochodem, (zob. por. Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2000 r. I CKN 1077/99, LEX nr 51637). A skoro tak, to matka powódki także powinna przyczyniać się do zaspokajania potrzeb córki, tym bardziej, że zostaje jej kwota 500 złotych miesięcznie.

Zasądzona kwota alimentów w wysokości 400 złotych miesięcznie de facto wystarczylaby nawet na opłacenie akademika (aktualny koszt 270 złotych miesięcznie za akademik, oraz możliwy do uzyskania dodatek mieszkaniowy w wysokości 200 złotych miesięcznie) oraz zaspokojenie części kosztów potrzebnych do podstawowej egzystencji na

studiach. Mając na względzie fakt, iż poza tym, iż teraz uczęszcza do szkoły wyższej, aniżeli do szkoły średniej – jej sytuacja nie uległa większej zmianie, Sąd całkowity koszt utrzymania powódki określił w granicach 500-600 złotych. Od okresu poprzednio ustalanych alimentów również nie upłynął długi okres, bo zaledwie jednego roku. Rozważyć także należy, iż dla wielu kilkusobowych rodzin z małymi dziećmi na podstawową egzystencję wystarcza łącznie kwota niespełna 1.200 złotych, co stanowi aktualne minimalne wynagrodzenie netto, jakie często uzyskuje jedyny żywiciel rodziny. Biorąc całokształt okoliczności pod uwagę, stwierdzić należy, iż kwota zasądzonych alimentów w wysokości 400 złotych jest adekwatna do poziomu życia rodziców powódki, jej aktualnych potrzeb oraz możliwości finansowych ojca powódki. Pozostałą część kosztów utrzymania powódka może uzyskać od swej matki, albo też swoją przedsiębiorczością, inteligencją uzyskać jako pomoc - wsparcie z uczelni. Wszakże, jak sama zeznała w toku rozprawy w dniu 13 listopada 2013 r. złożyła już stosowny wniosek. Dodać także można, iż bardzo często kwota 400-500 złotych miesięcznie wystarcza wielu studentom na zaspokojenie podstawowych potrzeb, którzy nie otrzymują więcej od swoich rodziców, gdyż wielokrotnie rodzice nie mogą przeznaczyć więcej środków pieniężnych na studia dla jednego dziecka, z powodu konieczności opłacenia rachunków czy też utrzymania innych swych dzieci.

Wysokość alimentów, jak to zostało już podkreślone wyżej, zależy od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Nie chodzi tutaj tylko o bieżącą sytuację majątkową osoby zobowiązanej, ale o jej potencjalne możliwości zarobkowe, które określają zarobki i dochody, jakie uzyskiwałby on przy pełnym wykorzystaniu swych sił fizyczny i zdolności umysłowych, nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody.

Analiza zebranych w sprawie dowodów prowadzi do wniosku, iż od czasu ostatniego ustalenia wysokości alimentów koszty utrzymania powódki nieznacznie wzrosły. Wzrost ten głównie dotyczy wyższych kosztów pomocy naukowych, odzieży, potrzeb kulturowych.

Biorąc powyższe ustalenia i rozważania pod uwagę, Sąd, przy określeniu możliwości zarobkowych pozwanego na kwotę netto minimum 1.200 złotych miesięcznie, uznał, że obciążenie go zwiększonym obowiązkiem alimentacyjnym na rzecz swojej córki P. W. w kwocie po 400 złotych miesięcznie, tj. o 50 złotych wyższej niż w 2012 roku będzie adekwatne do usprawiedliwionych potrzeb powódki oraz zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego H. W., tym bardziej, biorąc także pod uwagę, iż jego możliwości zarobkowe, brak zawodu, ukończenie jedynie szkoły podstawowej są minimalne, a także zważywszy na fakt, iż posiada zaległości alimentacyjne w wysokości i około ponad kwotę 70.000 złotych i nie posiada on żadnego majątku.

Zgodnie z art. 11 k.p.c. tylko ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym, a osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną. Zgodnie z przedstawionymi przed powódkę dokumentami, sprawa o znęcanie się pozwanego nad nią oraz nad jej matką jest dopiero w początkowej fazie, poza tym okoliczność ta nie ma wpływu na wysokość zasądzonych alimentów potrzebnych do podstawowej egzystencji.

Żądanie podwyższenia świadczenia alimentacyjnego na rzecz P. W. ponad kwotę 400 złotych miesięcznie, jako wygórowane, zostało oddalone.

Podstawę prawną powyższego rozstrzygnięcia stanowi art. 138 k.r.o. w związku z treścią art. 135 § 1 i 2 k.r.o.

Mając na uwadze sytuację materialną pozwanego, Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. zwolnił go od ponoszenia kosztów postępowania.

Zgodnie z art. 100 k.p.c. zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami.

Natomiast na podstawie art. 333 § 1 pkt.1 k.p.c. nadał wyrokowi w punkcie pierwszym rygor natychmiastowej wykonalności.

Apelację od powyższego orzeczenia wniosła powódka. Z treści apelacji wynika, że wysokość alimentów przyjęta przez Sąd Rejonowy w zaskarżonym wyroku nie uwzględnia uzasadnionych potrzeb uprawnionej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo uzasadniona. Słusznie zarzuca skarżąca, że wydając zaskarżone orzeczenie Sąd Rejonowy nie uwzględnił zmiany stosunków.

Podwyższenie alimentów stosownie do treści art. 138 k.r.o. uzasadnia między innymi polepszenie sytuacji materialnej i majątkowej zobowiązanego oraz zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Zmiana orzeczenia zatem dopuszczalna jest tylko w razie zmiany stosunków powstałych po jego wydaniu, a jej ustalenie następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi.

W będącej przedmiotem rozpoznania sprawie nie ma zmiany po stronie zobowiązanego do alimentacji, natomiast nastąpiła istotna zmiana po stronie uprawnionej. Zmiana po stronie potrzeb uprawnionej do alimentów powódki. Bowiem ostatnio, kiedy ustalano wysokość alimentów powódka P. W. miała 17 lat i uczęszczała do Liceum. Obecnie studiuje, a zatem jej potrzeby wzrosły. Kierując się doświadczeniem życiowym, Sąd Odwoławczy stwierdził że potrzeby powódki ocenić należy na poziomie minimalnym 1.000,00 złotych miesięcznie, nie zaś na poziomie 500 – 600 złotych, jak ustalił to Sąd Rejonowy. A zatem, dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, uznał Sąd Okręgowy, iż alimenty określone ostatnio na poziomie kwoty po 350 złotych miesięcznie należy podwyższyć do kwoty po 500,00 złotych miesięcznie.

Dlatego też, mając na względzie powyższe rozważania należało na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienić zaskarżony wyrok i orzec jak w sentencji. Nie znalazł Sąd Okręgowy podstaw do obciążenia stron obowiązkiem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą i dlatego na podstawie art. 100 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. rozstrzygnął o kosztach procesu znosząc je wzajemnie pomiędzy stronami.

Na oryginale właściwe podpisy